

DOSSIER FINANCIËLE DREPELS

Volgens Unicef heeft België één van de hoogste kinderarmoedecijfers van Europa. Dat gaat dus over een belangrijk deel van onze doelgroep. Wetende dat armoede meer is dan enkel een geldprobleem, gaan we in dit dossier op zoek naar de vakantiedrempels waarmee kinderen en jongeren in armoede worden geconfronteerd, hoe die - al dan niet - worden overwonnen en welke bijdrage wij als uitbaters kunnen leveren. Hiervoor beroepen we ons op informatie die verspreid wordt door organisaties die rond dit thema werken en laten we ervaringsdeskundigen aan het woord.

Laat dit dossier een warme oproep zijn om kinderen en jongeren in armoede uit hun isolement te halen. Zo geven we hen een unieke kans om zich in bijzondere omstandigheden verder te ontplooien.

Enkele achtergronden

(KANS)ARMOEDE IN CIJFERS

Vlaanderen is een welvarende regio en toch leven steeds meer kinderen in armoede. Volgens de Vlaamse armoedemonitor leefde (in 2015) 12 % van de Vlaamse kinderen en jongeren in een huishouden met een inkomen onder de armoededrempel. Dat komt overeen met 150 000 kinderen. Verder leert de monitor ons ook dat 40 000 Vlaamse kinderen niet kunnen deelnemen aan ontspanningsactiviteiten buitenshuis en één op vijf van de Vlaamse kinderen zich geen week vakantie buitenshuis kunnen veroorloven.

Armoede leidt bovendien tot kansarmoede. In het rapport “Het kind in Vlaanderen 2017”, samengesteld door Kind en Gezin, wordt kansarmoede bepaald aan de hand van zes verschillende levensdomeinen: maandinkomen, opleiding van de ouders, stimulatie-niveau van de kinderen, arbeidssituatie van de ouders, huisvesting en gezondheid. Per levensdomein werd vervolgens een ondergrens vastgelegd. Wanneer bij drie of meer van die criteria de ondergrens wordt overschreden, is er sprake van kansarmoede.

Een eerste vaststelling uit dit rapport is dat in Vlaanderen de kansarmoede-index al een aantal jaar in stijgende lijn is. Bovendien geldt die toename voor alle provincies en alle types van gemeenten, al zijn er wel verschillen. Zo stijgt de armoede-index sneller in de provincies Antwerpen en West-Vlaanderen en in de grootste, de centrumsteden en de regionaal-stedelijke rand.

Van de zes levensdomeinen wordt het inkomen, de opleiding van de ouders en de arbeidssituatie bij meer dan 80 % van de kinderen in kansarmoede als onvoldoende beoordeeld. Bij 50 % van de kinderen wordt ook huisvesting als onvoldoende beschouwd. Gezondheid en het stimulatie-niveau van de kinderen komen minder voor als criteria voor kansarmoede. Hoewel kansarmoede meer is dan enkel inkomensarmoede, speelt het financiële aspect dus wel een belangrijke rol.

DE INVLOED VAN OUDERS

Mensen die in armoede zijn opgegroeid, hebben bijna nooit de kans gehad om een verblijf buitenshuis te beleven. Hierdoor missen ze belangrijke vaardigheden, zoals het regelen van een verblijf, het organiseren van vervoer, het bedenken van leuke activiteiten, het bepalen van een budget e.d. Bovendien kennen ze de meerwaarde van een meerdaags verblijf niet altijd. Wat je als ouder niet geleerd of beleefd hebt, kan je moeilijker doorgeven aan je kinderen.

Die onwetendheid zorgt voor onzekerheid. Ze hebben schrik voor het onbekende. Hierdoor gaan veel ouders niet met vakantie en schrijven ze hun kinderen doorgaans niet in voor een meerdaags verblijf via de school of een organisatie.

Wordt er toch deelgenomen aan een meerdaags verblijf, dan willen de ouders veel informatie. Hoe ziet de accommodatie eruit? Wordt er bijvoorbeeld geslapen in kleine groepjes of in één grote slaapzaal? Dat lijkt een detail, maar toch wordt er belang aan gehecht, want in afzonderlijke kamers zijn kinderen minder kwetsbaar (bijvoorbeeld voor pesten) dan in een grote slaapzaal.

Verder proberen ouders hun kinderen ook maximaal te beschermen tegen de kwetsuren die gepaard gaan met armoede, dit door de armoede zoveel mogelijk te verdoezelen. Hiervoor worden dan schulden gemaakt, en door onwetendheid vaak overbodige schulden. Uit veiligheidsoverwegingen wordt bijvoorbeeld extra materiaal of (dure) (merk)kledij gekocht, want “wie weet, wordt mijn kind hiervoor uitgesloten”.

HOE BELEVEN JONGEREN ARMOEDE?

Om de impact van armoede op jongeren beter te begrijpen, moet je hen aan het woord laten. Alleen is dit niet zo eenvoudig. Daarom baseren we ons voor dit stuk op inzichten uit de brochures ‘Dat denken we ervan. Jongeren geraakt door armoede spreken over hun leven’ en ‘Participatie van kinderen en jongeren in armoede’. Deze brochures werden opgesteld door Unicef, in samenwerking met Kind en Samenleving en de Koning Boudewijnstichting.

Belang van relaties

Jongeren in armoede vinden de kwaliteit van de relaties rondom zich belangrijk. Op de eerste plaats komt de familie. Familie hebben is belangrijk. Voor familie, hun ouders in het bijzonder, hebben ze doorgaans ook veel respect. De familie bepaalt de waarden en normen, geeft de richting aan.

Vrienden zijn bijna even belangrijk als de ouders, maar krijgen een andere rol toebedeeld. Met vrienden wordt vrije tijd doorgebracht, geheimen besproken, hobby's gedeeld. Een belangrijk gegeven bij de vriendengroep is dat ze erbij kunnen horen. Naast vrienden herkennen veel jongeren die in armoede leven, mekaar ook als lotgenoten. Hoe verschillend ze ook zijn, ze herkennen elkaars verhalen en kwetsuren.

Niet arm, wel uitgesloten

Als we spreken over jongeren, dan spreken we over individuen met een eigen identiteit. Voor jongeren in armoede is dit niet anders. We spreken over kinderen, tieners en adolescenten, jongens of meisjes, allochtoon of autochtoon, nieuwe of generatiearmen ... Die verschillen zorgen ervoor dat armoede telkens anders beleefd wordt.

Niet alle jongeren beseffen of erkennen dat ze in armoede leven, zeker de kinderen niet. Op basis van hun vergelijkingspunten vinden ze hun leven gewoon. Dit verandert vaak als ze ouder worden. Tieners en adolescenten beseffen dan wel vaak in welke situatie ze zich bevinden, maar toch vinden ze nog steeds niet dat ze arm zijn. Armoede is voor hen iets uit de ontwikkelingslanden of iets voor zwervers, bedelaars of daklozen.

Door de vergelijkingspunten ervaren de jongeren hun situatie dus niet als arm, maar ook niet als rijk. Ze zijn zich enerzijds bewust van de moeilijke situatie waarin ze zich bevinden, maar anderzijds is het geen hoofdbekommernis, hoewel het voortdurend aanwezig is in hun beleving. Door de financiële obstakels die ze ervaren en de sociale kloof die ze voelen met de middenklasse en rijken, wordt het voor hen wel duidelijk dat ze niet tot deze groepen behoren. Ze wonen in een kansarme wijk, zitten vaak in een concentratieschool of bijzonder onderwijs en stellen vast dat de andere scholen niet voor hen zijn.

Voor jongeren in armoede is de wereld hard. Ze vallen overal buiten en moeten knokken om overeind te blijven. Op school worden ze zelden of nooit gehoord en ook bij traditionele kinderwerkingen of jeugdbewegingen vinden ze nauwelijks aansluiting. Dat is hun wereld niet en als ze het proberen, houden ze het zelden vol.

Kinderen in armoede voelen zich ook vaak uitgesloten. Ze voelen zich niet welkom, hebben weinig vrienden, worden vaak gepest, krijgen racistische opmerkingen te horen ... Er proberen bij horen is voor hen daarom bijzonder stresserend. En die stress zorgt ervoor dat ze dikwijls wispelturig, chaotisch, druk, fysiek en verbaal agressief, macho of uitdagend reageren. Ze moeten hun frustraties kwijt. Buitenstaanders ervaren dit op hun beurt als onaangepast, bedreigend gedrag. Op veel plaatsen waar jongeren in armoede komen, worden zij gezien als het probleem, terwijl het storende gedrag of de hevige emoties vooral reacties zijn op de armoede of uitsluiting, de vooroordelen of het negatieve imago dat ze onterecht krijgen. Kinderen in armoede hebben hierdoor het gevoel dat ze vaak in de hoek zitten waar de slagen vallen en

“Er proberen bij horen is voor jongeren in armoede bijzonder stresserend.”

reageren defensief of duwen zichzelf in de slachtofferrol. Door de uitsluiting groeien jongeren in armoede bovendien op met het gevoel dat ze hun eigen lot niet in handen hebben of geen greep hebben op de omstandigheden die hun leven bepalen.

Ook de dingen beter voorstellen dan ze zijn, is een deel van hun leefwereld. Jongeren hebben voor het verbloemen van de situatie ook goede redenen. Jongeren doen dit uit loyaliteit met de ouders of omdat het veiliger is een positief beeld op te hangen dan zomaar te koop te lopen met armoede. Het is een vorm van overleven.

Een eigen stek

Jongeren in armoede willen een plek die van hen is, waar ze niet de hele tijd negatief bekeken worden, waar ze kunnen zijn wie ze zijn. Aansluiten bij de traditionele jeugdbewegingen is voor de meeste jongeren in armoede daarom niet evident. Ze voelen er zich niet thuis (“het is iets voor de rijken”) of houden er niet van dat de leiders beslissen over de invulling van de activiteiten. Daarom willen de organisaties die werken met jongeren in armoede een eigen plek creëren, iets wat niet vanzelfsprekend is. Het is immers niet omdat je een plek wil bieden aan jongeren in armoede dat die jongeren meteen in dat scenario willen meestappen. Lukt het wel, dan is de werking voor de jongeren een echte thuishaven, een plek waar ze hun leeftijds-genoten ontmoeten en waar begeleiders als echte ankerfiguren worden gezien.

Jongeren in armoede gedragen zich in groep veel heftiger dan individueel. Wanneer ze zich niet uitgesloten voelen, wanneer er naar hen geluisterd wordt, wanneer ze je kennen, valt veel van hun harde pantser weg. Dan gedragen ze zich anders en engageren ze zich positief. Het is dus de grote uitdaging om een passende context te bieden en hun vertrouwen te winnen. Ze hebben namelijk een eigen waarden- en normenpatroon dat vaak verschilt van dat van de begeleiders.

Ook autonomie is belangrijk. Jongeren in armoede willen een zekere zelfbeschikking om te ontsnappen aan de ondergeschikte positie. Daarom is het belangrijk dat de jongeren hun eigen activiteiten kunnen kiezen. Het warm maken of hun belangstelling wekken voor iets wat ze niet kennen, is in dat opzicht niet vanzelfsprekend. Omschakelen van ‘activiteiten consumeren’ naar ‘zelf iets doen’ is nooit een voorstel van de jongeren zelf.

Uitbater aan het woord

Wat werkt, is jongeren iets aanbieden dat hen aanspreekt maar de omstandigheden beletten hen soms om mee te doen. Tot een bepaalde leeftijd zijn het bijvoorbeeld vooral de ouders die de beslissingen nemen. Pas wanneer ze tieners worden, krijgen jongeren de ruimte om zelf keuzes te maken. Maar ook dan stoten ze soms op praktische problemen, bijvoorbeeld als ze tijdens de vakantie geen vervoer hebben. Op vlak van mobiliteit zijn jongeren aangewezen op hun ouders en het openbaar vervoer, maar dit laatste is duur en weinig flexibel. Ook haken ze af als er thuis een probleem is of er iets uit de hand loopt, dan krijgt dat voorrang. Armoede kan namelijk leiden tot frustraties die spanningen opwekken in een gezin, de omgeving, en op school.

Wel steun, geen hulp

Jongeren verwachten expliciete steun van hun ouders, vrienden, leerkrachten, begeleiders van de jeugdwerking enz., maar verwachten geen hulp. Die steun ontbreekt soms, is onaanpast of voldoet niet altijd (bijv. financieel, gebrek aan informatie ...).

Ze willen in hun waarde gelaten worden, maar die eigenwaarde komt voortdurend onder druk te staan door de feedback van buitenaf. De jongeren willen ook hun inbreng hebben, willen tweerichtingsverkeer. Hiermee erkennen ze ook hun eigen verantwoordelijkheid en terughoudendheid om soms actie te ondernemen.

CKG Kapoentje, een centrum voor kinderopvang en gezinsondersteuning in Oostende, baat samen met vzw De Repoo sinds enkele jaren het jeugdverblijf De Repoo in De Haan uit. Voor kinderen en gezinnen in armoede doet de organisatie extra inspanningen. Aan het woord is Kevin Pierloot, directie-assistent bij CKG Kapoentje en vrijwilliger voor het jeugdverblijf.

Waarom baat het centrum een jeugdverblijf uit?

Oorspronkelijk was CKG Kapoentje gehuisvest in De Repoo, maar door de uitbreiding van de organisatie was een verhuis noodzakelijk. Hierdoor stond De Repoo leeg. Omdat we ervan overtuigd zijn dat vakantie en bij uitbreiding vrijetijdsbeleving voor mensen in armoede nog belangrijker is dan voor eender welke doelgroep, vonden we het gepast om het pand om te vormen tot jeugdverblijf.

Waarom is vakantie zo belangrijk?

Ik weet dat dit haaks staat op wat de meeste mensen denken: op vakantie gaan is duurder dan thuis blijven, is dat dan verstandig? Mijn antwoord is ja. Ook die mensen hebben nood om er even uit te zijn, om de situatie waarin ze zitten even te verlaten.

Geeft het jeugdverblijf extra korting aan mensen in armoede?

Dat hangt van de situatie af. Grote instellingen of verenigingen die subsidies ontvangen van de Vlaamse overheid, krijgen geen korting. Wie geen subsidies ontvangt, zoals bijvoorbeeld de ontmoetingshuizen, wel (*ontmoetingshuizen zijn locaties waar gezinnen in armoede samen komen voor een babbel, een spelletje, de was, om te koken; onder begeleiding worden soms activiteiten en meerdaagse uitstappen georganiseerd*).

Jeugdverblijven verhuren meestal al aan lage prijzen, hoeveel korting geef je dan nog?

Soms verhuren we aan kostprijs of maken we verlies, dat klopt, maar we compenseren dit dan met de inkomsten die we verwerven door de verhuur aan andere groepen.

Kan je, behalve met kortingen, op andere manieren een steentje bijdragen?

Zeker. Mobiliteit is voor wie in armoede leeft, een probleem. Een auto is niet vanzelfsprekend en veel jeugdverblijven zijn moeilijk te bereiken met het openbaar vervoer. Ook winkelen is niet altijd even evident. Verplaatsingen vergen voor die doelgroep dus veel meer energie. Wat kan je dan doen als uitbater? Je kan bijvoorbeeld helpen door vervoer van bagage te voorzien of hen goed te informeren over wat in het jeugdverblijf wel of niet aanwezig is. Niets is voor die mensen zo vervelend als vaststellen dat er bijvoorbeeld geen toiletpapier is, want snel naar de winkel rijden is voor hen geen oplossing.

Een uitgebreide paklijst is dus zinvol?

Zeker en niet enkel om hen een extra verplaatsing te besparen. Onvoorziene inkopen zouden ook een enorme domper zijn. Hun budget voor uitstappen zou direct verdampen en als je op vakantie niets meer kan doen dan enkel in en rond het jeugdverblijf hangen, dan is armoede dubbel zo confronterend.

Als uitbater geef je korting, maar vind je die korting niet zuur geven als de mensen in armoede dan Plopsaland of Sea-Life bezoeken?

Een bezoek aan Plopsaland of Sea-Life moet kunnen, maar die activiteiten worden ook vaak geboekt uit onwetendheid. Wat vind je eerst als je via internet zoekt naar activiteiten in de buurt? Dikwijls zijn dit commerciële activiteiten. Wie niet veel reist, denkt dan niet aan alternatie-

ven. Daarom raad ik uitbaters aan om te informeren naar hun programma en enkele alternatieven aan te bieden. Misschien is er wel een leuk speelplein in de buurt of een zwembad. En wie zijn stoute schoenen aantrekt, kan lokaal misschien nog kortingen bekomen, specifiek voor die doelgroep, als je ook andere groepen aanbrengt.

Klassieke jeugdbewegingen organiseren veel activiteiten op het domein zelf. Is dat voor mensen in armoede niet haalbaar?

Dat is heel wat moeilijker. Wil je de doelgroep in en rond het jeugdverblijf boeien, dan zal je bijvoorbeeld een schommel, klimtoren of gezelschapsspelletjes moeten voorzien.

Wie verblijft in een jeugdverblijf moet meestal nog zelf voorzien in een slaapzak, lakens ... Voor mensen in armoede wellicht een serieuze investering. Bieden jullie dat aan?

Ja, we hebben een kast met daarin het nodige slaapmateriaal en gaan voor gezinnen in armoede nog een stapje verder. Omdat mobiliteit vaak een probleem is, voorzien we ook in reisbedjes, babystoeltjes, babybadjes ...

“Dure activiteiten worden vaak geboekt uit onwetendheid.”

Heb je ook een aanbod voor kinderen en jongeren in armoede?

Dit hebben we ook. Kinderen en jongeren krijgen dankzij sponsoring een welkomstpakket met zonnecrème, een zeepje, shampoo, tandpasta, herbruikbare bekertjes ...

Heb je voor uitbaters ook tips op vlak van infrastructuur?

Privacy is belangrijk. Grote slaapzalen zijn in dat opzicht geen aanrader. Verder heb je als uitbater best aandacht voor het energieverbruik, zeker als er niet wordt gewerkt met een forfait. Veel mensen die in

armoede leven, worden in hun energieverbruik beperkt. Die beperking valt weg en dan is de verleiding om meer te verbruiken, groot. Gecombineerd met grotere gebouwen kan die laksere houding wel eens voor een serieuze kater zorgen.

Helpen mensen in armoede bij de uitbating van De Repoo?

Neen, maar het zou wel kunnen. Die vrijwilligers zou je dan kunnen belonen met een verblijf bij een collega-uitbater. Werkt die uitbater ook met vrijwilligers, dan kan er zelfs een uitwisseling plaatsvinden.

Zou dit niet in aanmerking komen voor een projectsubsidie ‘iedereen verdient vakantie’? (zie verder)

Kevin Pierloot

WERKEN MET VRIJWILLIGERS DIE IN ARMOEDE LEVEN

Vrijwilligers vinden, motiveren en binden aan je organisatie is niet altijd even evident. Dit geldt voor elke vrijwilliger, maar in het bijzonder voor vrijwilligers die in armoede leven. In de brochure ‘vrijwillig werkt, aan de slag met vrijwilligers uit kansengroepen’ van Samenlevingsopbouw Antwerpen stad vzw worden daarom tips aangereikt. Een samenvatting vind je via deze link: www.armoede.org/informatie-voor-vrijwilligers/tips-uit-de-praktijk/.

Groepen aan het woord

A PLACE TO LIVE VZW (BRUSSEL)

A Place To Live is een welzijns- en vrijwilligersorganisatie uit Brussel die o.a. vakanties organiseert voor families, moeders, jongeren en kinderen voor wie op vakantie gaan niet vanzelfsprekend is. De organisatie gaat hiervoor niet op hotel, maar kiest voor een verblijf waar deelnemers en vrijwilligers als één grote familie logeren. Soms verblijven ze in een jeugdverblijf. Aan het woord is vrijwilliger Mieke Vrinds.

Waarom organiseert jullie organisatie vakanties voor families?

Voor families in armoede is de schoolvakantie een vreselijke periode. Ze wonen met kinderen op een kleine oppervlakte, op reis gaan is geen optie en van het bestaande aanbod van kinderopvang maken ze geen gebruik omdat ze dit niet kennen. Als het schooljaar opnieuw start, hebben de kinderen bovendien geen verhalen. Dat is pijnlijk.

Hoe bereik je de doelgroep?

Mensen schrijven zich in via een sociale organisatie, zoals OCMW, CAW, Welzijnsschakels en Verenigingen waar armen het woord nemen.

Mieke Vrinds

Gaat iedereen dan mee?

Op vakantie gaan is voor mensen die in armoede leven, een grote stap in het onbekende. Ze weten niet wat ze kunnen verwachten en haken vaak af. Dit laatste geldt voor ongeveer een derde van onze inschrijvingen.

Kan dit niet opgelost worden door goed te communiceren?

We communiceren heel veel en dat werpt zijn vruchten af, maar voor bepaalde mensen zal de drempel altijd te hoog blijven.

Wat wordt tijdens een verblijf aangeboden?

In de voormiddag geven we aan de ouders workshops over bijvoorbeeld de mogelijkheden die ze hebben om op een goedkope manier hun vrije tijd in te vullen. Tijdens die workshops genieten de kinderen van activiteiten die begeleid worden door animatoren. In de namiddag zijn er dan gezamenlijke activiteiten zoals een uitstap naar de stad, een bezoek van een valkenier ...

Dat is elke dag een goed gevuld programma.

Klopt. Mensen die in armoede leven, leven in principe een stuk langzamer en zijn verrast dat de activiteiten zich hier zo snel opvolgen. Maar dat is de bedoeling, we willen dat ze tijdens het verblijf actief bezig zijn. Op het moment zelf is het voor de mensen trouwens lastig en soms stresserend, maar achteraf zijn ze wel blij dat ze zoveel hebben beleefd.

“Als het schooljaar start, hebben de kinderen geen verhalen. Dat is pijnlijk.”

De activiteiten zijn meestal betalende activiteiten. Is dat een bewuste keuze?

De mensen in armoede vragen niet zelf naar betalende activiteiten, maar wij willen hen wel alle kansen geven om dingen te ontdekken. Veel ouders zijn bijvoorbeeld nog nooit in een openbaar zwembad geweest. Met ons doen ze dat wel en dan stellen ze vast dat dit toch betaalbaar en haalbaar is om dit ook in gezinsverband te doen. We helpen ze op dat moment over een drempel.

Waar halen jullie de financiële middelen om dit te organiseren?

Via Toerisme Vlaanderen genieten we als sociaal-toeristische organisatie van subsidies, maar dit is uiteraard ontoereikend. Daarom moeten we ook zelf financiële middelen inzamelen via financiële acties en kanalen zoals de Koning Boudewijnstichting of serviceclubs.

Betalen de deelnemers voor het verblijf?

Ja. De deelnemers betalen 30 euro per persoon voor het volledige verblijf. Verder betaalt elk gezin enkel voor de eerste twee kinderen en kinderen onder de drie jaar zijn gratis.

Vraag je korting aan de uitbaters van jeugdverblijven of aan de begeleiders van de betalende activiteiten?

We vragen geen korting omdat de uitbaters of begeleiders kosten maken, maar leggen wel uit met welke doelgroep we werken en dat onze budgetten beperkt zijn. Wie onze werking genegen is, doet dan vaak spontaan een extra inspanning.

Op basis van welke criteria wordt een jeugdverblijf gekozen?

We houden rekening met verschillende factoren. In de eerste plaats zoeken we een groene omgeving, dit liefst in Vlaanderen. Verder is onze organisatie arm aan mensen met een rijbewijs. Daarom is openbaar vervoer een must en willen we een keuken met voldoende opslagruimte en koelcellen om ons eten langere tijd te bewaren. We willen tot slot onze gezinnen ook elk een afzonderlijke kamer geven. Slaapzalen zijn voor ons minder geschikt.

BUSO VTS 3 (SINT-NIKLAAS)

Onder de vleugels van de Vrije Technische Scholen van Sint-Niklaas zit het buitengewoon secundair onderwijs. De school organiseert voor elk leerjaar een meerdaagse uitstap, wat voor de leerlingen en hun omgeving niet altijd even evident is. Aan het woord zijn Krista Van Peteghem, adjunct-directeur, en Evelien Van Damme, leerkracht en drijvende kracht achter de overlevingstocht van het vierde jaar.

Waarom is de overlevingstocht voor de leerlingen niet zo evident?

Krista: Veel leerlingen gaan zelden of nooit op reis, en al helemaal niet zonder hun ouders. Meer dan 60 % van de moeders waarvan hun kinderen hier school lopen, zijn lager geschoold dan lager secundair onderwijs. Dit feit is dikwijls gerelateerd met het inkomen, waardoor een meerdaags verblijf kan doorwegen op een gezinsbudget. Bovendien zijn veel ouders ook niet vertrouwd met meerdaagse uitstappen, waardoor ze de meerwaarde ervan moeilijk of helemaal niet inzien. Ouders zullen hun kinderen ook pas meegeven als ze vertrouwen hebben in de school. En dat moeten we steeds opnieuw verdienen.

Waarom investeert de school zoveel tijd en energie in een meerdaags verblijf?

Evelien: Dankzij een meerdaags verblijf krijgen de leerlingen een unieke kans om te werken aan hun sociale vaardigheden en hun zelfredzaamheid. Dat je daarin op korte tijd zo'n progressie ziet, geeft als leerkracht ongelooflijk veel voldoening.

Hoe proberen jullie de financiële drempel te verlagen?

Krista: Een driedaags verblijf voor de leerlingen van het vierde jaar kost de leerlingen 120 euro. Het is een huzarenstuk om daarmee

Is de relatie met de uitbater belangrijk?

Een goed verblijf is een verblijf waar je welkom bent en dat gevoel krijg je enkel als je een goede relatie hebt met de uitbater. Communicatie voor, tijdens en na het verblijf speelt daarin voor ons een zeer belangrijke rol. We zijn een professionele organisatie die werkt met heel veel vrijwilligers. Dan loopt er wel eens iets fout. Een uitbater die dan bijvoorbeeld meedenkt en vraagt of we lakens of dekens moeten hebben, maakt een wereld van verschil.

Speelt de periode van het verblijf een rol?

Omdat de families kinderen hebben, kunnen we enkel in de vakantieperiodes een verblijf boeken. Zo gaan we één keer op vakantie in de paasvakantie en vijf keer in de zomervakantie.

alles te financieren. Meer kunnen we echter niet vragen, want we weten dat zelfs dit bedrag voor bepaalde leerlingen te hoog is. We komen daaraan tegemoet door gespreide betalingen aan te bieden en geldacties te organiseren, zodat het voor iedereen betaalbaar blijft.

Gaan die leerlingen dan niet mee?

Krista: Deelnemen is verplicht (*nvdr.: tenzij er medische redenen zijn*) en voor de leerlingen waarvan we weten dat het financieel echt niet haalbaar is, zoeken we een oplossing. Desnoods passen we bij met onze sociale kas. De financiële drempel mag, wat ons betreft, geen probleem vormen.

Hoe houden jullie het inschrijvingsgeld zo laag?

Evelien: Onze school organiseert al enkele jaren Music for VTS. De opbrengst hiervan gaat naar de extra murosactiviteiten (zoals de overlevingstocht). Ter plaatse zoeken we betaalbare activiteiten en we besparen op ons vervoer. We doen alle verplaatsingen met de fiets. Elke leerling rijdt zo op drie dagen 130 kilometer.

Maken de leerlingen gebruik van kansen- of vrijetijdspassen voor de activiteiten?

Evelien: Neen. We bekommen wel telkens groepskortingen.

Krista: Een kansen- of vrijetijdspas tonen om korting te krijgen, zou niet werken. De leerlingen lopen niet graag te koop met hun armoede.

Hoe overtuigen jullie de ouders van de meerwaarde van een meerdaags verblijf?

Evelien: Tijdens een oudercontact organiseren we steeds een infomoment voor de ouders. De overlevingstocht komt daar aan bod en er worden foto's getoond van het voorbije jaar. Ouders krijgen er ook de ruimte om vragen te stellen. Omdat we elk jaar

Krista Van Peteghem en Evelien Van Damme

hetzelfde organiseren, informeren ouders ook elkaar. Er is veel mond-aan-mondreclame.

Krista: In het kader van 'gelijke onderwijskansen' hebben we ook een GOK-leerkracht die huisbezoeken aflegt. Dat is een vertrouwenspersoon die ondertussen bij drie generaties gekend is. Die leerkracht draagt ook zijn steentje bij om de drempel voor de meerdaagse activiteiten te verlagen.

Ervaren de leerlingen zelf drempels?

Krista: Ja, vooral leerlingen met een autismespectrumstoornis. Deze leerlingen ervaren voortdurend angst. Nieuwe en onvoorspelbare situaties zorgen voor heel veel stress. Een meerdaagse uitstap is voor hen zeer stresserend, aangezien ze uit hun comfortzone gehaald worden.

“Onze leerlingen slapen het liefst afzonderlijk of in kleine groepjes.”

Op basis van welke criteria kiezen jullie een jeugdverblijf?

Evelien: Prijs is een belangrijk criterium, maar we kijken ook naar de bereikbaarheid en de mogelijkheden in de buurt. We verkiezen ook de formule zelfkook. Hiermee houden we de prijs laag en kunnen we inspelen op specifieke wensen van de leerlingen zoals halal.

Moet de infrastructuur aan bepaalde voorwaarden voldoen?

Evelien: Onze leerlingen slapen het liefst afzonderlijk of in kleine groepjes. Sanitair op de kamers is een troef. Kan dit niet, dan moet er afzonderlijk sanitair zijn voor jongens en meisjes.

Wat kunnen uitbaters doen om drempels te verlagen? Is het zinvol om bijvoorbeeld slaapzakken, lakens of wasmachine te voorzien?

Evelien: Alle extra's zijn welkom, maar we kunnen er niet voor bijbetalen. Daarom regelen we veel zelf. Is er iets te kort, dan horen we bij familie of vrienden of zij kunnen helpen, bijvoorbeeld met een fiets of slaapzak.

Krista: Het engagement van onze leerkrachten is echt onbetaalbaar. Zonder deze inzet zou het onmogelijk zijn om onze leerlingen deze ervaring aan te bieden.

Netwerk “iederee

Het netwerk “iedereen verdient vakantie” verbindt meer dan 2 000 partners die hun krachten bundelen om het recht op vakantie waar te maken. Aan het woord is Marianne Schapmans, directeur van het Steunpunt Vakantieparticipatie en netwerkverbinder “iedereen verdient vakantie”.

Wat doet het netwerk “iedereen verdient vakantie”?

Het netwerk wil iedereen de kans geven om op daguitstap of vakantie te gaan in Vlaanderen en Brussel, dit alleen, met vrienden of met de familie. Het netwerk wil daarom het reguliere aanbod ook toegankelijk maken voor mensen met een beperkt budget en mensen die andere vakantie drempels ervaren. Andere drempels kunnen bijvoorbeeld specifieke zorgvragen, leeftijdgebonden vereisten of zelfs voedselallergieën zijn. Veel verschillende vakantie drempels zorgen namelijk voor veel verschillende oplossingen. Aan die oplossingen werken we dan samen.

Wie maakt deel uit van het netwerk?

Het netwerk bestaat uit 600 toeristische ondernemers waaronder ruim 200 jeugdverblijven, 70 rap-op-stap-kantoren, 1 800 sociale organisaties en nog heel wat andere actoren.

Wat zijn sociale organisaties en rap-op-stap-kantoren?

Sociale organisaties zijn organisaties zoals OCMW's, CAW's, Welzijnschakels, verenigingen waar armen het woord nemen e.d. die zich inzetten voor mensen in kansarmoede. Omdat ook de stap zetten naar die organisaties soms te groot is, werden rap-op-stap-kantoren opgericht. Dit zijn zeer laagdrempelige reisbemiddelingskantoren die iedereen met een laag budget verder helpen in de organisatie van een leuke uitstap.

Wat bieden jeugdverblijven aan?

De jeugdverblijven type B en C hebben een speciaal aanbod voor sociale organisaties die vakanties organiseren. Wat dit aanbod is, bepalen ze zelf. Voor organisaties die werken met mensen in armoede worden in veel gevallen goedkopere tarieven aangeboden, dit naargelang de eigen draagkracht van het jeugdverblijf. Maar er kan ook een dienstverlening op maat aangeboden worden, want er zijn naast financiële drempels heel wat andere mentale of praktische drempels. Extra aandacht voor communicatie of het gratis aanbieden van bijvoorbeeld spelmateriaal is ook waardevol.

Hoe vinden de mensen de weg naar het jeugdverblijf?

Mensen in armoede kunnen via drie kanalen boeken: rechtsreeks via het bemiddelingsteam van het netwerk “iedereen verdient vakantie”, via rap-op-stap-kantoren of via sociale organisaties die lid zijn van het netwerk. Op die manier garanderen we dat

n verdient vakantie”

de financiële korting enkel ten goede komt van wie het echt nodig heeft.

Hoe boeken de meeste mensen?

De meeste boekingen voor jeugdverblijven gebeuren via de sociale organisaties. Deze sociale organisaties zijn belangrijk, omdat ze het aanbod bekend maken bij de doelgroep, de aanvragen indienen en verder opvolgen. De organisaties kennen de deelnemers persoonlijk en weten wat er nodig is. Begeleiding op maat zorgt er voor dat het verblijf een succesverhaal kan worden.

“Naast kortingen zijn ook extra aandacht voor communicatie of het gratis aanbieden van spelmateriaal waardevol.”

Wordt er veel gebruik gemaakt van het aanbod?

In totaal kunnen er jaarlijks 150 000 mensen genieten van het aanbod uit het netwerk. Het grootste aandeel zijn daguitstappen. Het aandeel groepsvakanties is ten opzichte van de andere vakanties niet zo groot. Niet omdat het niet plezant is, maar voornamelijk omdat groepsvakanties een hogere drempel op zich zijn.

Waarom is dit een hogere drempel?

Voor wie opgroeide in het jeugdwerk of het verenigingsleven, is het gemakkelijker dan voor wie nog nooit een groepsvakantie heeft meegemaakt. Er komt namelijk veel bij kijken: een verblijf zoeken, een programma samenstellen, vervoer regelen, centen verzamelen ...

Hoeveel groepen komen er via het netwerk terecht in het jeugdverblijf?

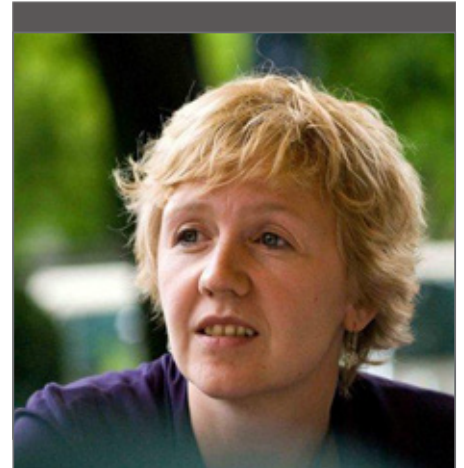
De meeste jeugdverblijven ontvangen één tot twee groepen per jaar, sommige jeugdverblijven zijn nog niet ontdekt. Daar hebben we samen nog werk aan. Er zijn namelijk veel prachtige jeugdverblijven die voor een heerlijke ervaring kunnen zorgen.

Waarvoor dient het platform ‘stel je vraag’?

Veel uitbaters zijn bereid om groepen te helpen met specifieke vragen zoals de vraag om vooraf een bezoek te brengen om bepaalde onzekerheden weg te werken, maar er worden ook veel vragen niet gesteld. Daarom ontwikkelde het netwerk het platform “stel je vraag” (via www.iedereenverdientvakantie.be). Dit is een platform waarop vragen en antwoorden elkaar vinden, dit op een discrete manier omdat niet ieder-één zijn zorgen zomaar online wil zetten. Als uitbater moet je hiervoor wel een account activeren. Eenmaal geactiveerd krijgen alle partners wekelijks een update van de gestelde vragen en antwoorden. Op die manier proberen we onze partners te motiveren om vragen te stellen en elkaar te helpen door kennis en ideeën te delen.

De partners brengen ook hun verhaal via de website verbindjeverhaal.be?

Via deze website willen we inderdaad ook mensen inspireren. Enkele uitbaters heb-

Marianne Schapmans

ben daar trouwens hun verhaal gebracht. Via de zoekfunctie vind je bijvoorbeeld het verhaal van Vakantiecentrum Reigersnest dat gedurende het hele jaar door kamers aan een sociaal tarief beschikbaar stelt en vakantieverblijf Heuvelsven dat samen met een vijftal vakantieorganisaties een gesprek had hoe ze samen, vakantieverblijf en organisator, een vakantie tot succes maken.

OPROEP “IEDEREEN VERDIENT VAKANTIE”

Het netwerk is een samenwerkingsverband waaraan iedereen bijdraagt volgens eigen kracht en kunde. Toerisme Vlaanderen faciliteert de coördinatie door een steunpunt op te zetten en ondersteunt partners ook financieel. Toerisme Vlaanderen ondersteunt projecten met als hoofddoel het verhogen van de participatie aan het toeristische aanbod van individuen of groepen die een drempel ervaren die ze zelf niet kunnen overwinnen. De projecten moeten inzetten op (innovatieve) werkwijzen die drempels wegwerken in de volledige vakantieketen of op regionale netwerkinitiatieven voor (openbaar) vervoer. Het subsidiepercentage bedraagt maximaal 75 % van de totale betaalbare kosten, met een maximaal subsidiebedrag van 22 500 euro per project.

Projecten kunnen opnieuw ingediend worden in 2019 en moeten gerealiseerd worden tegen eind 2020. Meer informatie op www.toerismevlaanderen.be/impulsiedereenvakantie.

GRATIS TRAM, BUS EN BELBUS VIA “IEDEREEN VERDIENT VAKANTIE”

Wie een vakantie aanvraagt via het netwerk “iedereen verdient vakantie”, kan ook 10-rittenkaarten van De Lijn aanvragen. Deze kaarten kunnen niet gebruikt worden voor daguitstappen. Er zijn geen tickets voor verplaatsingen met de MIVB en de NMBS en ook voor verplaatsingen met eigen vervoer is geen compensatie voorzien.

Welke bijdrage kan je als uitbater leveren?

1. Toon bij het eerste contact betrokkenheid en zoek samen met de organisator naar oplossingen voor de drempels die mensen in armoede ervaren.
2. Jongeren in armoede voelen zich vaak uitgesloten. Zorg voor een hartelijke ontvangst.
3. Zowel de ouders als de jongeren in armoede hebben geen of weinig ervaring met meerdaagse uitstappen en voelen zich hierdoor onzeker. Zorg daarom voor beknopte en duidelijke communicatie, zowel voor, tijdens als na het verblijf. Visualiseer waar mogelijk met pictogrammen, foto's en plannetjes en omschrijf vakjargon zoals type C of toegankelijkheidslabel A+. Gebruik ook meerdere communicatiekanalen.
4. Onzekerheid zorgt voor stress en eventueel onaangepast gedrag. Ga begripvol met de jongeren om als de situatie toch eens escaleert.
5. Mobiliteit is voor mensen in armoede een knelpunt. Informeer over de mogelijkheden van openbaar vervoer of stimuleer carpoolen bij de organisatoren.
6. De waarden en normen die ouders in armoede meegeven aan de jongeren, kunnen verschillen met de waarden die je als uitbater hanteert. Jongeren zullen zich loyaal opstellen t.o.v. de waarden en normen die ze meekregen van thuis. Houd daar als uitbater (in de mate van het mogelijke) rekening mee. Ga voor een conversatie in plaats van de confrontatie.
7. Jongeren in armoede ervaren naast financiële drempels heel wat andere drempels. Welke drempels dit zijn, hangt af van individu tot individu. Informeer je als uitbater bij de organisator over de jongeren die komen en pols welke drempels die jongeren precies ervaren. Neem indien mogelijk initiatief om de drempels te verlagen of weg te nemen.
8. Probeer de sociale kloof tussen arme en rijke jongeren te verkleinen. Investeer je in een aanbod van bijvoorbeeld luchtmatrassen, slaapzakken, lakens, dekens of kussens om de drempel voor jongeren in armoede te verlagen, dan voorzie je dit aanbod best voor de volledige groep.
9. Jongeren in armoede leven noodgedwongen van dag tot dag. Lang op voorhand plannen is niet zo evident. Wees als uitbater begripvol voor annulaties, een lagere opkomst dan voorzien of wijzigingen in maaltijden.
10. Jongeren in armoede moeten zelf hun activiteiten kunnen kiezen. Die jongeren warm maken om activiteiten te organiseren in plaats van te consumeren is niet eenvoudig. Het programma van organisaties die werken met jongeren in armoede, bevat hierdoor meer betalende activiteiten dan programma's van andere organisaties. Laat je hierdoor als uitbater niet ontmoedigen om die organisaties bijvoorbeeld een korting te geven. Weet dat die activiteiten vaak een unieke ervaring zijn voor die jongeren (thuis worden die activiteiten niet gedaan) en dat die activiteiten vaak subsidies krijgen of van kortingen genieten.
11. Activeer je account op het platform 'stel je vraag' van het Steunpunt Vakantieparticipatie.

HUIS
WERK
53